אין שיינע
היסטאריע

פון איינעם מעכטיגן רבי מלמד פון קאנסטאנטינאפל אונ
פון [illegible] זיין זון פון [illegible]) ווערט
מיט זיין [illegible] מיר ווערט קוואן [illegible] מיר דאס [illegible]
[illegible] אוס איין [illegible] קויפ[illegible] ווען מיר
ווערט דיזן [illegible] מיר [illegible] בוכות
דיזה פרואר אונד [illegible] תורה [illegible] ב"ה [illegible] אונד
גוטן [illegible] אמן

צו קאנסטאנטינאפל [illegible] אין [illegible] רבי האט איין
גרויסה ישיבה געפירט [illegible] האט [illegible] בחורים
בחורים [illegible] ישיבה [illegible] רבי האט געהייסן
מוהר"ר [illegible] אין [illegible] עושר [illegible]
[illegible] גיט [illegible] ער [illegible] איין
[illegible] מיט צדקה [illegible] אונד [illegible]
[illegible] בקיצר [illegible]
[illegible] רבי [illegible] האט [illegible]
[illegible] קיין קינדר [illegible] ער [illegible] האט
[illegible] ער [illegible] קיין [illegible] איין [illegible] האט ער [illegible]
[illegible] גאר [illegible] (יום [illegible]) [illegible]
[illegible] האט ער [illegible]
[illegible] האט
[illegible] האט [illegible]
[illegible] בחורים [illegible] ישיבה [illegible]
[illegible] בחור [illegible] ישיבה [illegible]
[illegible] האט [illegible] בחורים [illegible] האט [illegible]
[illegible] נים [illegible]

בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי
ירושלים

H 93
3IV8239

געווארן אין טוגהייט אונד אין וואהל קעניקייט דער רבי האט
גדאכט בייא זיך אין זיין זין וויל איך הש"י ב"ה האט אזכה
געוועזן מיט אזו איין ליבי טאכטר דש מיר געבליבן איז ניט צו פינדן
אויס רעדן וויל איך אוועק ציהן אין דר וועלט אונד וויל אירש
געבליבן אבן דר וואהל לערנן קאן אונ הייסט פון שטאטיר אונ פון
מיין הולכי משפחה איז דורך האט. דר רב זיך צו גריעט פארט
צו רייזנער הט מיט זיך גנומן זעקש בחורים אונ הט זי גקלייד
זייער זיבר אונ הט מיט גנומן איין גרוש סומא געלד אונ הט
אפטיט גנומן פון זיין ווייב. אונ דש ליבש קינד אונ איז
אוועק בשם אוהבי ישראל פארט געצוגן וואו ער איז אהין גקומן
אין איין קהלה האט ער גרוש כבוד גהאט ווארום ער האט פיל
זיין געלד גלערנט אויף דר בימה גרושי דרשות גפירט אונ אויך
וועגן גרושי צדקות. אזוי געצוילט בקולר ער איז אזו אהנגצוגן
ביז ער איז געקומן נאך בריסק. אין דר צייט אונ איז איין
גשטאנן ביי איין ראש הקהל פר זיין געלט. ער האט אויך אן
גהאלטן אויף איין דרשה אן האם אום אויך גלייך פון רב. אונ
קהל הקודש אלבד געוועזן ווימ עס איז געקומן שבת פרימ נאך
שחרית האט זיך דער אהור"ר יוסף הלוי דרשן געשטעלט [illegible]
אויף גרושי [illegible] דא געוועזן אונ אויך ריט גאבאי בני ישיבה
אונ איז איין גרושער פילפול געוועזן אונ אונטר דער בני ישיבה
איז איין בחור געוועזן דער וואר דען שטאט רב זיין זון דר האט
דעם בעל דרשן פילצו שיקן געגעבן אויף זיינר דרשה דען ער
האט אים פיל קשיות אם געפרעגט. האט אהור"ר יוסף הלוי
זיך זייער פר וואונדרט האט איבר אזו יונג קינד אזו איין [illegible]
צו שטעקן. אונ האט זיך אין זיין זין גנומן דאס קיין אנדר זיין
טאכטר האבן זאל אלז דער בחור. ווימ דר רב איז פערטיג
געוועזן מיט דר דרשה. אונ אן איז אויס דר שוהל גגאנגן זיינן
קהל. אונ דר רב מיט דער גאבאי בני ישיבה מיט דעם בעל
דרשן אהיים גגאנגן. אונ אזו האט הגאון הגדול אהור"ר יוסף
הלוי געפרעגט וועהר דר בחור איז. דר אין דר דרשה האט אזוי
פיל

פיל קשיות געפרעגט האט אב"ד הגדול אהור"ר משה הכהן
געזאגט עס איז איין זאהן הש"י ב"ה זאל איר אים געזונד לאזן
אלז שבת צו אכלה האט רבי אברהם ראש הקהל בק"ק בריסק
געבעטן די גאבאי קהלה מיט דעם רב. אויך שלש סעודות איז
אויך איין גרושער פילפול אונ הלכה תוספות געוועזן בקולר אהור"ר
יוסף הלוי האט אן גהאלטן ביי דעם שטאט רב ער וויל ביום א'
הבעל צו איטמך עסן ביי אים אזו הט דר אב"ד הגדול איין גרושי
שמחה גהאט האט אונ האט לאזן איין גרושי סעודה אחכן
כון ביי דעם עסן האט אהור"ר יוסף הלוי אן געפאנגן [illegible]
אהור"ר משה הכהן דש ער אזו איינע אעלטינגה טאכטר האט
אונ דש ער אזו רייך וואר דש זיין עשירות קיין ערך האט. אונ
וויל מיט הש"י ב"ה האט איך אזכה געוועזן מיט אזו איין ליבה
טאכטר דש זי אזו שיין איז אונ איז וואהל קעפערג. דר ם ווער
ער געזהן אזו ווייט ביז ער וויל אן טרעפן איין שיינן בחור דר
ווערדיג איר איז אונ וויל הש"י ב"ה האט איך דא אהער
געבראכט אונ הש"י ב"ה האט מיך אזכה געוועזן מיט אזו איין
זאהן אונ פיין בחור אזא איז איין בקשה אן אייך ווען איר צו
פרידן זייט דש מיינער זאהן איין טאכטר זאל נעמן צו איין
ליבש ווייב אונ דר אב"ד הגדול מיט דר רעבצין גלייך צו פרידן
וואר אונ אן הט גלייך דש קנס געזאגט באז"ט אונ אויך די
שנים די חתונה צו מאכן דארויף האט גלייך אהור"ר יוסף הלוי
דעם חתן לאזן מאכן צוויי פאר קליידר האבן געקאסט איבר
טויזנט טהלר. גם דר רעבצין געגעבן לאזן הונדרט רוס'
דוקאטן ברוס שטיק געשענקט דא ער מיט האט דער רב
אקונסטאנטינאפל אפ טיט גנומן פון רב אונ רעבצין ווי איך
פון זיין ליבן החתן הבחור החשוב רבי אהרן הכהן דר הט זיין
ליבה כלה הבתולה היפה מרת שרה איין קינסטליכן בריב
געשריבן אונד איין פינגרל געשיקט האט געקאסט איבר דריי
הונדרט רויטה דוקאטן אונד ווימ כון דר אהור"ר יוסף הלוי
איז לביתו געקומן מיט גאטס הילף אונד בשלום אזו איז אים די
צייט

וואס אונ דער רעבלין אונד זיין טאכטער אנטקיגן גקומן אונד איט
גרוסן כבוד אנטפאנגן ווי ער אוז מהייא גקומן הט ער אנטפאנגן
שרה איין ליבה טאכטער דומ בישט באוו״ט איין כלה איט איין
פיינג בחור דר אין דיא גאנצי וועלט קיין גלייכן האט אונ דא
שיקט ער דיר איין בריב איז איין פינגרל דו זאלשט זיינר
גדענקן לטובה ולוק ענטפרט זיא איך בין צו פרידן דו
בישט איין חכם דו ווייסט וואול וואז דו טאן זאלשט זאלשטו וואס ען
דר נאך אוז איין גוטי שרה די כלה גמאכן אונד האט לאסן
צו זיך קומן איין פיינם בחור דר וואר פון לובלין ער הייסט
רבי יונה דער הט צו אים גזאגט דו זאלשט דיין ליבי טאג ביי
איר גניסן ווען דו ווערשט טאן וואס איך ווער בגערן פון דיר
דרוק אייזו איר שרייבן ביי איין ספר תורה דר בחור נאם
דס ספר אונד זי זאגט אים זאר די שבועה רבי ע׳ וויל זיא ניט
אשאם זיין הן אין הויז אורקים אוף דעם דרך עס א.ז.ב זייקומווען
וויל נאך דיגן האט הבתולה יפה תכלה שרה לאזן אבן צווייא
סאר קלייד פר זיך אונד פר דעם בחור אונ האט איין גרושי
סואה געלט איז גנומן אונ גזור אונ הבן זיך אוף דר סאטט
גגעבן אונ אירן ווארט גטאן איז ברייטן צו אונז צו ווארטן ווייא
אירר חתן אויז גטאן יום וויא זי צווייא טאג רייז פון איר פאטר
מעקווער דס בדענקט זי זיך וואס ווערט איין פאטר זאגן וואו
איך בין הין גקומן ער ווערט זיך אלצר זיין דיין עבירה ווער איך
ניט קענן ביסן אונז גלייך שרייבט זי צו רוק אן פאטר זייט וויסן
אז איך בין צו איין ליבן חתן צו ציהן וואס ער פר אן קראנקייט
איך בין דיך ווען דוא איר שרייבט שרייבן ווערשטו איר צו
שרייבן אונ איין פאטר צו זיין זון ווי דר רב האט דעם בריב
בקומן האט ער זיך אשאה גוועזן איבר דר גרושר חכמה פון
זיין טאכטער בקילר די גוטה שרה אונ פארט גרייזט נאך כריסט
אין לייט רפייא וואכן ווער זיא דארט זא זיין זיא גלייך צום רב
גגאנגן עס ווער יוצט אונ איטאנג לייט חי אן צו טוט גגאנגן אונ
דער רב הט די צווייא בחורים אנטפאנגן אונ גפרעגט ווא האבר

זיין גקומן זיין הבין זיא אטיב גוועזן איר זיין בחורים אונד הבן
גהערט דס דר רבי איין גרושי ושובה פירן טוט איר ווען ביים
הערה כבוד לערנן זא פאנגט דר רב אן צו זאגן דען חתן אהרן
איין קינד גזאגט הער די גארא איך וועל זי איין לויאנן געבין
אין די (הלכה הוספות) וואס איר די זאגן לערנן דא פאנגט
די בחורתי שרה אן צו זאגן אונד זאגט רבי וואס גיבט איר
איר דא צו לויאנען אז ווען איך ערשט לעהן יאר אלט ווער אירה
אוזט אונט איין גאנץ טערפר טקיקל גארא וויינדא גאב זא דר
רבי איין טארך שטוק גארא אינאסבה מוטה עס דוימרט ניט
זאגן דא פאנג בהורהה שרה אן צו זאגן זיך דר רבי פר וואנדרט
פר איין זא יונגן בחור אזו וואול צו לערנן וויא הז דר חתן רבי אהרן
הכהן געהט פאנגט ער אן צום פאטר ליבר טאטי דז.אי איין
שיינר בחור אונ לערנט זא ער ביי אונז בלייבן איר ווען צו ווי
חברים זאן אין לערנן אונד עסין ביי אננדר שלאפן: די ביי אנדרן
בחור וועלן איר גוטי שבדה גגעבן גשוקט דז דר חתן אונ די
כלה זיין ביי אננדר גוועזן גלערנט גגעסן גשלאפן איבר צעהן
חדשים אונ הבן זיך ליב גהאט אבר איינר פון אנדרן קיט גוועט
אונטער דעם הט דר רב אן זיין טאכטר גשריבן די זאל אהיים
קומן אלז ווען זי ווער זיין זון: אונד דא זי זעהט דס איר פאטר
ערבלט אונד פליסנג נאך איר שרייבן טוט אז זי גגאנגן צום רב
אה״ו אשה הכהן אונד גזאגט זיא קענט טון ניט לענגר דא
בלייבן דער רב וואלט שעחר דער טראקין ער האט דז דען בחור
אוזן צו לאזן זי נעאט אם שיד פון רב אונד רעבלין איך פון
איר ליבן חתן אונד חבר אונד וויל זי העט גערן לאז וויסן די זיין
כלה וואר ביי אים אונד קיינר זאל עז וויסן זאל שרייב זי איין קליין
בריבל איט דיזי ווערטר ליבר חתן אונד חבר זיי וויסן דז איך בין
דיין ליבה כלה איך בין ביים דיר גוועזן צעהן חדשים גלערנט
גגעסן גטרונקן גשלאפן ביים דיר עז כן איך האב דיך גלערנט
קענן אונד בין וואול צו פרידן איט דיר ווערסט דיך ניט אלער זיין
ניט נאך איר בענקן איך בטווער דיך ביי דעם נאמנות דאז דוא

וואס גפֿעהר בקוואן אויף דען אבער פֿילייכט הט אים גאט איר
צו גשיקט צום גרוסן גליק דען קיניג צו העלפֿן וואו דר נויט. דיזו
געהערט. האבן הט אבן עז גוואלט ביז דען קיניג גלייך בפֿוילן
אבן, זאל דען דאקטר גלייך ברענגן ווי נון דער דאקטר פֿר דעם
קיניג קאם פֿר גפֿירט ער גלייך איין גרוסי ליידרונג ווענגין די
ליפֿגיכי ריד דאס בזילבטיגט. זי דען קיניג היין אונד הער אונד פֿר
טרייבט איינו הלעפֿט. גלייך איין צו נעאן אונ דרויף צו שווילן. ביז
אתהגן וויל זיל צו שטהן חיעז ווערט. ווייטר זיין זאל בגולד דז דער
קיניג דז רלעפֿט. איין גוואן האט גאז איהם גלייך גאנץ ליכד
גווארן אונ טאג אויף טאן, צו זיין גזונר גקוואן אונד איין, איין קורצי
צייט גזונד גווארן וואו ריבר איין גרוסי פֿרייד וואר אין דר גאנצי
שטאט. עז וואר, אך אין דיזר שטאט פֿיל יודן. דר קיניג וויסט
ניט איט וואט ער דען דאקטר בשענקן זאל הירויף זאגט דער
קיניג דען דאקטר רופֿן אונ שענקט איהם ראט אונ וואגן אויף
פֿיל גאלד פערדי איהם גשטיין, וועלכש קיין מאל גהאט הט אך
הנעפֿט צו בהאזן איהם קמרלום. די כלה. אונ דאקטר האט זיך
בדאנקט יעלנד הב איך. אבער גלוינג האט צו רייזן זאג ווי איך צו
איין חתן אונ געבשט זעהן וואס איט. אים פֿאטירט דרויף נאך
זי איר אמרט נאך בריסק אונ. ווי זי מהין קאם דא בגאב זי
זיך אין, איין פֿהר נעהאט ווירטהויז אונד גאב זיך אויז פֿר איין
דאקטר. ווי דר רב געהערט הט. איין אעלטיגר רופֿא וואר אן
גקוואן אונד דאס צו זאל ער זיין איין יהודי זאגט דר רב צו היגן
דאקטר אונ וואר אים ביטן ער זאל צו איטאג ביי איהם שפייזן
איך האב איין איינגיגן זון. איין חתן איז איר זער קראנק קיינר
וויס ניט איט וואס אים צו העלפֿן ווער איך לאס איך פֿיל געלד
קאסטן וואס אן פֿאדרט ווען נור צו העלפֿן איז זאס עפֿרט דער
דאקטר זארגט ניט איט גאטט הילף וויל איך איהם שון העלפֿן
אונ איז גלייך איט דעם רב אין זיין הויז געגאנגן אונד זאז גלייך
האט דער רב אונ די רעבלין דען דאקטר איין גפֿירט אין די
קאמיר וואו דר חתן געלעגן איז דער דאקטר בטראכט אונד
פֿיגיטירט

פֿיגיטירט דען חולה דא זאגט ער גלייך איך וויס טאהן וואס
דען חולה פֿעלן טוט איר אוגט אונ דען חדר אלי ארויז גיין איך
אונ אליין ביי דען חולה זיין ווי זי נון זענן ארויז גגנגן פֿרעגט
דאקטר אן העער צו איין ליבר בחור איך קען חכמה הב צוך איך
זיך דיר אן דו ביסט פֿר ליבט אן איינטייגה בתולה איך וויס דז
זעלביג איז דיין כלה זאג אמר ביי דיר אונד האסט עס ניט
גוויסט זא באלד דר בחור פֿון דען דאקטר דיזי ווארטן העריט
פֿאנגט ער אן צו וויינן אונ זאגט ליבר דאקטר איר טרעפֿט דען
אמת איך בין דעסט האלבר קראנק אונ אוז שטארבן ווען איך
זיא ניט באלד צו זעהן בקום וויא דיא כלה אלז דאקטר דיזי
ווארטן פֿון איר חתן נהמרש האט פֿאנגט זי איך אן צו וויינען
אונ זאגט איין ליבר חתן איין גליבסטי הערצן דער טרענקט ניט
זיא וויסן איך בין דיין ליבה כלה זי האלט זיך פֿארגן אוף ווייזט
איר בריסט דא איין אייבט ביזר איז זי האלזין אונ קיסן זיך
דז אווא גלייך ווירט דר חתן גמאך פֿריט אונד גזונד אין דעם
רופֿט איזי דען דאקטר גאר טיש דא קאם דר רב אונד רעבין
אונ פֿירן דען דאקטר זעלבש צום טיש דא ביסט דער חולה
ער איבלט איך גיין צו טיש גיין דענעז ווער איס שוין פֿיל בעטר
די אוטר שפראך דו אעלטסט דוך חולה דז קעלסין דר בחור
וויל אבר ניט אנדרשט דא גינג די אוטר אין דער שרייבן אונד
זאגט עס דען רב אונ דען דאקטר זי זאגן לאזט אין ארויז גיין
עז ווירט אים ניקס שאדן אעגביזרט אים וואול אין אייכם פֿעלן
זי דר חולה אן טיש זאס זא לאזט ער קיין אויג פֿון דען
דאקטר עס האט אבר קיינר נילט גוואוסט וואס עס בטייט דאס
פֿרעגט דר רב דען דאקטר ווי לאנג ער אין וויל האט היר צו
בלייבן ער זאגט נאך אכט טעגין דא ביסט דר רב ער זאל נור
איין זון פֿלייסיג אב ווערטן ער אונג זיך שטעלן זא פֿיל ער וויל זא
ער מוס בלאזין דר דאקטר וואר אבר ניט אב וויכן פֿון זיין
אה אונ דילאזי פֿר לייטי הערצר האבן זיך גפֿרייאט גאנץ
ל נאך די אכט טאג נעם דער דאקטר אב שייד פֿון איר ליבן
חתן

דאז זאָלשט צו קיינם אגלה זיין ביז איר הערן צו אנדר קומן
זו ליגט דס בריבֿל מיין תפֿילין ביטל דא איז ווענגר ווערט אמרגן
תפֿילין טליתֿ בענטשין ווערט ער עס גפֿונדן זיא נעא די פאסט
אונד רייזן אוועק ווייא עס קאם דען אנדרן טאג פֿריא אונד דער
חתן הט וועלן תפֿילין ליגן פֿאלט דס בריבֿל אויס דען תפֿילין
ביטל ארויז ווי ער דז גלעזין הט אזו ער גלייך איין חלשות
גפֿאלין אזן האט זאגג צו טאן גהאט אים צו קרעפֿטן צו בריגן
אזו האט גבראכֿט פֿיל דאקטורים עז האט אבר קיינר גוואושט
וואש אים פֿעלן טוט ער ווערט אלז טאג קרענקר אונ פֿאלה חם
פֿון זיין פֿרויט אונד ווען אים פֿאטר אונד מוטר גפֿרעגט האבן
וואש אים פֿעלט האט ער אשיב געזגן ער איז במלד שטערבין
ווייטר הט ער גשוויגן נון ווען איר אים איין וויל ליגן לאזן אונד
וועלן מן היבן פֿון דר כלה די איז אש איך חבר מיין ווייטן
גרייזט די געלד אן ובמזה אויז גגנגן אונ נאט איגלך אער גוועזן
אויך די פאסט צו רייזן זא זאגט זיא צו ארן בחור ווזה איר
קאנינגיט אער פֿארין איך הבן איר ווייניג צו לעקעל גוועזן איר
זאלום צו פֿוס גיין דער בחור זאגט אלז וואז די טוט איז ער צו
פֿירן דס זיין זי גלייך פֿון דיא פאסט טרונקר אונ איין גרייזט
צו פֿוס ווי זי כאז עטליכֿי טאג רייזן קומן זאז אן איין ים די כלה
עמר זייער איר עז וואר אך די זעלביגן טאג איין גרושי היץ וויא
שטין זיך אונטר איין בוים דא אשלט זיך די כלה פֿארכֿן איין
ווייניג אויך לופֿט צו שעפֿן ווייל דר בחור האט געזעהן איר גלך
אונד איר גרושי שיינהייט האט אים דער יצר הרע אן גרייזט ער
זאל ביי איר ליגן דר הט דר בחור אן גהובן הערלן איר אליר
ליבשטי שרה איך אוז ביי דיר ליגן ווען עז שוהן וועלט איין לעבן
קאסטן דיא בתולה וואר זייער דר שרקן אונד האט אן גהובן
ליבר בחור גדענק אן דיין שבֿועה וואש דו האשט גשווארן השי"ת
ווערט דיר עש ניט שענקן ווען דוא איך וועלסט אטאם זיין וויא
ווערשטו קענן פֿר ענטפֿרן זאגט דר בחור ליבה שרה עז אמג
ניט ווערן וויל איך אוז ביי דיר שלאפֿן עז העלפֿט אלז ניקש וויא

נון

נון די כלה זאגט דז עז ניט אנדרשט קאן זיין דיא וואלשט איס
געוואלט ביי איר ליגן זא ווען איך איך ערטט (טובו) זיין אוז דיא
עבֿירה ניט אזו גרוס דרוך ענטפֿרט דר בחור דאז אגשטו טאן
זו ליגט זיך די היפשי קליידר אויז ביז אוך דעם העמד אבר דז
ראמשקי לייבל וואז זי הט בדעקט אירי בריסט האט זיא אן
גהאלטן אונד גלייך איין וואסר גשפרונגן אונ גזאגט אריע בחור
בעטר דר טרונקן חלילה איך דיא עבֿירה זאל טאן אונד ניז אאטר
דען ווען אוועק גשוואן איין גאנץ האלבי שעה אונד איז אויף
אן די יבשה ארויז קומן אונד האט זיך געזעצט אונטר איין בוים
נון דר בחור האט געזיכט די כלה איז דר טרונקן ער פֿאנגט
אן צו וויינן אונ צו שרייאן וואש האב איך גטאן איך האב איין
נפֿש אום גבראכֿט איך ווייש ניט אוז וועדר איין אין דען איז
גקומן איין ליב אונ איין וואלדר בער אונ הבן דען בחור צו ריסין
אונ אויף גפֿרעסן: נון די ארמי כלה איז געזיבק גזעסן אונטר
דען בוים זי הט ניט געוואוסט וואו הין נאך הער אין דעם קאם
איין שיף אן צו פֿארן ווי די כלה הט געזעהן דיא שיף פֿאנגט
זי אן גוואלט צו שרייאן נאך הילף דיא לייט הבן זיא ער הערט
דאז זיין אירי לאייט איין קליין שיפֿל גקומן אונד האבן זי אב
גהאלט אין דש גרושי שיף אויין דר שיף איינסטר פֿרעגט ווער
זי וועד זי זאגט זי ווער איין דאקטר דא זיין אובר איהר גקומן
רויבר אונ הבן איך גמקיט אוז גלוגן מאן אלז אוועק גנומן איך
בין אוש געשט וויל ניאט איך איט איך דאז איך ווירד צו לייט
קומן קאן די הערן אין דר שיף האבן גרוש רחמנות אונד געבן
איר קליידר אונד נעאן זי אין די שיף אריין אונד געבן איר עסין
אונד טרינקן ווי זי זענן נון גפֿארן עטליכי טאג אויף דעם ים
דא קומן די מען איין גרוש אקום אין זעלבגן אורט וואר איין אך
איין גרושר חכֿם איין חסיד ער וואר זייער קראנק אונ קען איס
קיינר העלפֿן וויא אן דר שיף אמן גהערט האט פֿון דען צער
וואז די מטמש לייט גטריב הבן אויף איבר דען אויך הט דר שיף
איין גזאגט איך הב איין דאקטר אויף דר שיף וועלכן איך האב

מוזט

חתן אונד שפראך זייא דיך ווייטר ניקש אן גיב דיך צו רוה
ביז הש״י ווערט אונז באלד טוב צו אונזם ברענגן דרויף זאגט
דר רב צום דאקטר ליבר הער דאקטר וואש איז אייער לון זאגט
דר דאקטר איין לון איז ניקש אבר אלז פיר פייני בחורים פון
אייער ישיבה זאלט איר איר איט געבן דר רב לאזט זיין ישיבה
צו זאמן רופן אונד גיבט דעם דאקטר די פרייהייט זי זעלבשטן
אוש צו לעזין וויא ער די פיר בחורים בקומן האט לאזט ער זיא
וואל בקליידן ער פר קויפט פיל פערד אונד שאפט אב דיא
איבריגי עבדים אונד האט ניקש אנדר בהאלטין אלז דען קוטשר
אונ נאך עטליכי רייט פערד וואז ער נוטווענדיג גברויכט האט
אונד איז אין גאנטש גמאין אב גריינט אונטר וועגן איז דען
דאקטר ביי גפאלן וויל ער אין זיין דאקטרייא גליקליך איז וואל
ער אביסל אין דיא וועלט ארום רייזין געלט הב איך גנוג זאן
חתונה האב איך נאך צייט צוויא יאר איך קאן איין פלעזיר הבן
דהרויף גמאין זיא איהרן אחרט נאך סטאנבול · אן וויל איך די
לאזן רייזין אונ וויל אין היבן צו פר ציהן פון איין קיניג אונ [illegible]
דר קיניג איז גשטארבן אונד האט גלאזט איין זון ער ווער איין
גרושר אבל הייבט זי די זאלדט העררן הבן גזעהן דז ער [illegible]
ניט צו הר שטאנד דא זיצין זי אים אין ארעמט זיא האבן די
פאר גנומן אים צו טיטן ערשט וואורן זי דאס שלאגן וועם זי וואלין
אמכן פר איין קיניג עש איז בזאת זי גבליבן זי וואלן דז שטאט צו
שליסן דריי טאג דר ערשטי דער דען דריטן טאג ווערט פר
דעם טאר זיין דער זאל קיניג ווערדן חלוקה די גמייני אונד זאל אים
האלדין ער זאל אזעלכע האבן צו טאן ווי איין קיניג האט גטאן
אזוא ווי עש קאם דעם דריטן טאג איז גוסט קומן די כלה אלז
איין דאקטר צו פארין איט אירי לייט דז טאר וואר פר שלאסן פר
ביזא הט אן אוך ניט גקענט ווי עז קאם אום צו זעהן אהר זיין
כל טר אוכלה צו אים גקומן איט איין גרושן אויף זיך פון
טרומיטן פויקן שאלאייען אונ הבן דז טאר אויף גמאכט אי
דא גשטאנדין די כלה אלז דאקטר איט זייני בדינטין אי
קוסטין

קוסטין אונד פערד דא זיינן אלי העררן פון דר שטאט צו פוס
גפאלן אונ גשריאן עש זאל לעבן אונזר קיניג דו ביזט אונזר
גוועלטיגר אין דיין אמאכט איז צו טיטן אונ דש לעבן צו שענקן
אך פיל גנאד צו ערטיילן [illegible] כלה דש גהערט הט איז זי זער
דר שראקן דאך גלייך ווידר ער הולט אן גפאנגן אירי העררן וויא
פאלט אייך דז בייא איך בין דאקטר אונד קיין קיניג דא הבן זי
גזאגט וויל דו איין דאקטר ביזט איז נאך בעשר זא ווישן איר דז
דו קלוג בישט ווי נון די כלה גזעהן הט עש קאן ניט אנדרשט
זיין הט זי זיך לאזן אויף נעמן פר איין קיניג. אונד אירי פיר
בחורים וואורן אירי גהיים רעט די כלה ווירט גקרינט אונ ווירט
ווירקליך קיניג נאך דעם האט זי פר זאגט איין אלכה אין דר
זעלביגר צייט גאר איין פרינצעסין פון קאנסטאנטינאפל דיא
ווירט דיזן קיניג פר איבלדיט צו אייני גאמלין ער וואר צו פירדנז
ביי זאגר ווירט באלד פר אן שטאט [illegible] פר דז ביי
זאגר האט ער זייכה פיר בחורים בפוילן זי זאלן [illegible]
צואר גיין וואו די פרינצעסין שלאפן ווירט אונ איין אידר זאל
איין גוטי רוטין אין הענדין הבן אונד זאלן זי שלאגן אונד צו
איר זאגן וויל די העררן פון לאנד ניט רעכט טוהן אונ הבן אב
גזעלט דען ערשטן קיניג זיין זון דרום גשיקט דיר דיזש אמרגן
פריה זאלשטו איהנן זאגן וועג זיא ניט אים אויז דר רעכט נעמען
אונ פאלין אים צו פוס. אונ ביטן אום גנאד אונד זעצן אים
אויף זיין קיניגליכן שטול ווי זיין פאטר אונ דוא אוזט זיין גמאלן
ווערדן וואן זיא דיזז ניכט טאן ווערן אונז זי אלי אין פיר וואכן
שטערבן אונד דו איך דען דיזן קיניג וואש זייעלט גמאכט הבן
דז איז איין ענגל גוועזט אונטר דעם האט דר קיניג בפוילן דיא
גנצי שטאט זאלין לוסטיג זיין עסן אונ טרינקן יאז ניאמנד פר
ווערט ווערן אויך אונטר אונש אובר אפילו אן אנדרי ברייטי
אונ נאכט ווצפטר זאלן אלי הייסט קייני וואכט האלטין · זי עש
איז גקומן איטר נאכט הבן די פיר בחורים גטאן ווי אטן זיא
בפוילן הוט דר נאך הבן זיא איין גשמאנד ראט אונ וואגין דש
בעסט

בעסט איז געוואן אונ זיין פּליטה לום טאר אזוי דען דס גאנץ
אקוס אם ונפל גאטפן געוועזן פֿרים אהרגן זייקודי גרעסט הערן
קומן צו דר אויך ווערטונג דאז ביי וואר אויך די פּריצעסין איר
פֿאטר זי האבן אבר געפֿונדן די פּריצעסין בריין אונ בלאה גנו
אהרן אלי דר טראקן די פּריצעסין ער ליוט וויא עז איז איר ער
גאנגן איז דורך די ענגיל פֿון גאט זיא הוט צו געווייבן בפֿלין איבן
זאל ברענגען דיין ערשטן קינג זיין זוןאז דר מרעסט אונד אים
ביטן אום גנאד איס אויך גלייך. אויך זיין פֿאטרט טטול זעלין
אונ איך וויל זיין גאמלין ווערין ווענטעך דיזו כובט טאן ווערט אונז
איר אלי שטערבן . אזי די הערן דז געהערט הבן זיין זיא זיער
דר טראקין זי ברענגן גלייך דען יונגן קינג אונ טוהן איהם אזו
גרוסר עהר עאפֿאנגין זי פֿר אן שטאלטן גלייך דז ביי זאגר
איז דר יונגי פּריצעסין אונרליך אבר טראגט דר קינג איין
גרוסי פֿייער שאפֿט אונ צארן איבר אלי די זאגר הערן וויא אבר
דז ביי זאגר פֿר ביי וואר אונ ער רעכט דס קינגרייך בועסין
דאט זאז ער פֿיל הערין רעכטין אונ זאגט אנדרן שכאש מיהרר
דאהריבר קאם איין גרוסי פֿארכט אויף די גאנצי זאגר בוא ווען
איר ווירד טרייבן פֿון דער כלה אוט ראקטר דיא איז איט
נייט פֿארט אונ זיך פֿאר געוואן ניכט אער אין די וועלט ארום
צו רייזן זי צוג גלייך אהיים צו איר פֿאטר אונ אוטר וויא זיא ניט
וויט פֿון איר ארט קאם זאגט זי צו די פֿיר בחורים וויסט איר
אויך ווער איך בין די בחורים זאגן איהר ניט אונזר ניבר רבי
אונד דאקטר דרויף זאגט זי איך בין דעם היסיגן רב אונ ראש
ישיבה זיינטאכטר אונ בין די כלה פֿון בריסק רב זיין זון אוט
דען זאלן צווייא בחורים מיין רייטן צו איינן ניט אונ איך אעלן
עז ווארן גלייך צווי פֿון אירגן אין דר שטאט אזיין אונד אעלדן
דען רב דז זיין טאכטר קומט איט גרושן כבוד אונד איט פֿיל
רייכטום דא איז גלייך דר רב איט די גאנצי בני ישיבה ענטקעגן
גאגרן עז וואר שמחה גדולה אונז זאגן איט געהערט ווארן זי פֿר
צילט אירי עלטרן ווי עס איר ער גאנגן איז. זי פֿר וואונדרן זיך

איבר אירי הלכאת ניט זאגן דר נאך האט הרב הגדול אהו״רר
יוסף הלוי געשיקט עטליכי קוטשין איט פֿיר אונד צוואנציג רכבים
נאך זיין אחותן עם אשת הרבנית זאאבט דען החתן זיא זאלן
קומען אונד ריטן צו דער החתונה . וויא עז אויך געשעך ענדר ד
זי זיין קומען אין דר שטאט איז הרב וזוגתו והכלה שרה איט
איין קוטש די גאנצי ישיבה אבר הינטן דר יין אונ אנדרי קליינס
איט אירי ווייבר אען קאן זיך פֿאר שטעלן כבוד פֿון דען
ריט אויד פֿון די חתונה וועלכט ווארד צו בשרייבן ווער : נאך די
חתונה איז איין גרושי סעודה אן געשטעלט ווארן דיא הוט געווערט
דרייא טאג דא הוט אען נור עניים געשפייזט אונד געלט אונד
אלבושים געבן פֿיר וואכן נאך די חתונה איז אין זיין קהילה
אויך געוואן ווארן פֿאר איינראט ישיבה צווייא יאר דר נאך וויא זיין
פֿאטר איז געשטארבן האבן אים גלייך די גאנצי קהילה איינרב מות
בריב צו געשיקט אונד אים אויך געוואן פֿאר אינרב ער הוט אבר
לאנג ניט געוועלט דז אנדר יאר נאך זיין חתונה איז הגבירה מרת
שרה באז״ט אין קינדל בעט קומן וואר אויך דז גאנצי משפחה
איין גרוסי פֿרייד אען הוט דז קינד והייסן נאך הגאון או״אסה
זלה״ה עז וואר איין פֿרעכטיגי אילה אונד פֿיל צדקות איז
געטיילט ווארן בקילר הגאון ראש ישיבה א״ו אהרן הכהן עם
אשתו האבן געלעבט אין פֿריידן וויא דאז קינד אי פֿיר יאר אלט
געוועזן הוט טון פֿאטר אונד אוטר איט אים געלערנט צו אכט יאר
האט ער כונהלכה תוספֿת געוואוסט בעל הש״ס אונד דארך זיין
פֿיל לערנן איז ער גאנץ הויך פֿעטיג געווארן אונד גאר קיינעוואס
הזה נאך געגאנגן ער האט בלד זא גאן געלערנט אלז זיין פֿאטר
ר׳ אהרן הכהן צו י״ד שנים הט אן אים טון די בעסטי שדוכים
גרעט איט פֿיל געלט זיא האבן אבר ווייניג דער פֿון געוואלט האבן
זיא האבן וועלין האבן ער זאל גאנץ געטיגט איט תורה זיין וויא
עז איז אויך געוועזן :

ויהי באיס עז וואר אמאל אן איינם טאג דז דער ראש ישיבה
או״ה אהרן הכהן זאג כוף זיין בעט קאם אים צו חלום

דז ער זאה קיין אנדרן שידוך פֿאר אים זיין אלז ר' אשה כהן אלז
מיין קונסטאנטינאפל איז איין וואסר טרעגר דער האט איין
איינציגי טאכטר זיא הייסט רחל מיר גלייכן איז ניט צו פֿינדן אין
גאנצין לנד דיא איז אים בשערט פֿון גאט אונד קיין אנדרי ניט
עז ווערט זיא גאנץ וואל גין אין אירי צייטן טעגין דער אלוף
אונדרוויא האבט היגטר אנגדר גטראכט דא גדענקט ער זיך דז
עז קאן ניט אנדרש זיין דא וואר יוסט איין צייט דז דיא ישיבה
הבן גלערנט אונ דר רב איט זיין זון ר' אשה הבן איין קאפֿע
גטרונקן דא האט ער אים פֿר צילט דען חלום דז ער אים האט
אבער גוועזן עז אונ זיין זון עז אין בודאי בשערט עז ווערט
דיר וואל גין אויף דייני אלטי טאגן דא ענפֿרט דר זון ליבר פֿאטר
אונ עז ניט אנדרש זיין קאן דא אין איך ברייט צו טאן דיין
בינער ווייל עז נגזר איז פֿון השי"ת דרויף האט גלייך גשיקט דר רב
נאך דעם וואסר טרעגר ער זאל צו אים קומן ער העט עט וואס
איט אים צו רידן דער אמן וואר זער דר טראקן ער קאם צום
רבי אונד פֿראגט וואז דער רבי פֿר לאנגט דר ראש ישיבה
זאגט איין ליבר פֿריינד עז האט איך גחלומט דריים נאכט נאך
אנגדר דאז איין איינציגר זון אונ נעאונמיוער איינציגי טאכטר פֿר
איינטר ווייב דער וואסר טרעגר זאגט רבי לעבנעז קומט איר
פֿאר דאז דער רבי טוט מיך איין שפעטן ער גאב אים צו
אנטוואָרט חס ושלום דז איך אייניס זאלט אויס שפעטן ווי דר
טרעגר האט גהערט ביים דען רבי ערנסט וואר דא זאגט ער
ווען עז אזו איז ביז איך וואהל צו פֿרידן אלזא גלייך האט
דר ראש ישיבה גשיקט נאך נאמנים אונד סופֿרים אונ האט גלייך
דאטי פּרקים גשריבן אונד איין חשוב קנס אלז גאָעבֿטר רב
הוט דער כלה רחל לאזן מאכין אלבושי כבוד אויך פֿר איר פֿאטר
אונד מוטר אונד האט זיא פֿיל געלט גשענקט אויך איין הויז
הויז גקויפֿט דז ער ווייטר קיין וואסר טרעגר זיין זאל בקיצור
נאך פֿיר חדשים איז דיא החתונה באז"ט גהאלטן וואָרן אזו איין
הת ונה האט אין אין אשה שנים ניט געהערט פֿון אלי איניס

עופֿות פֿון אלרליי צוקר אונ געבעך ווערק קונפֿעקט דיא
בעסטן וויין אך געצקט אונ דרייסיג וואיקאנטין פֿון אלרליי הערבן
טרואמטן הערפֿויקן אויך האט אן גאנצי פֿיר וואכן דיא גאנצי
קהילה אך פֿיל עניים גשפייזט אונ אנדרש ניקס גוועזן
אן חט איז גטיילט צדקה עז זיין עניים קומן פֿון וועלכיג
דרייסיג אייל זיא בקומן געלט אונד עסן אונ טרינקן גינוג אונד
קליידונג דער צו עס זיינן אויך פֿיל טררות דער צו קומן דיא
לוסטיגי אונד פֿרואה האבייט צו בגזן נאך דר חופה האט
הרב ומשתו הרבנית איין ברכה גמאכט דז זי דר לעבט האבן
מיר קינדרש חופה צו זעהן אונ האבן דר חתונה גמאכט איט
שמחה וששון עס ווארי וואגרי צו הערן אן דר דרשה פֿון חתן
ר' אשה הכהן אונד אונ גשענק וואז ער האט בקומן דר חתונה
האט ער ניקס גמאכט אונ יום ולילה גלערנט אונד אויך
ווצלט ניט גצאמט איט זיין ליב ווייב הצנועה מרת
רחל וואל גלעבט רבי יאר נאך דר חתונה איז הגאון הגדול
אז"ה אהרן הכהן ומשתו הרבנית שרה מן איין טאג נ ניסן
בינו"ה געשטארבן עס וואר איין גרושי קלאג מן די קהילה מיר
זון האט איבר זי גדרשט אונ גרושי צדקות אוס גטיילט אונ צווייט
אלז ח"י רבנים דש גלט יאר לערנען פֿר מיר נשאה ווי זי גבירש
הס : ציי יאר דר נאך איז משתו מרת רחל בא ט איין קינדל
בעט גקומן אונ האט צווייא זין אוך איינז אלז בקומן האט ווער
ווידר איין גרושי שמחה אויף די ברית מילה ער האט צווייטר
רבנים אונד עניים גשפייזט אונ צו לבשין אויף גוועזן אונד
גרושי צדקות אוס גטיילט ניט לאנג דר נאך האט איין וואלין א"ר
אשה אויך נעמן פֿר איין רב אין קונסטאנטינאפל אבר ער האט
ניט גוועלט קיין גדולה האבן ער האט זי גאנץ דעמיטיג אונד
גאנץ מונטר טעניג גהאלטן יעדר איז הער אין זיין הויז גווייזן
זיין ווייב די צדקות ווער ען צווייטר מאל נאך גגאנגן
דרייא יאר פֿר ביי זיין גוועזן איז איין גרושי שריפֿה אויס קומן
ומושי אחורשר אשה זיין הויז אונ גרונד אב געברענט דז אין אונ

ווייב אונד קינדר זיין גאנץ נאקעט אונד בלוס אוועק גלאפֿן זיין
געלט כסף וזהב איז אלץ פֿר לארין וואָרין אלז וועגן עז וואר איין
גזונקן זי האבן ניט געהאט איין פרוטה אך ברוט זי הבן זיך
גשעמט אין ברעטר היטן אין איר אייגנט הויז דש ער ריכן
הט קענן לערנן אונ הבן גרוש דוחק גליטן די לגועה האט
נעביך גוויינט אונ גזאגט איין ליבר אין וועגנאט אונ גשטראפֿט
הט אזו וועלן איר עז גטעגליך מן בעטן אונד איך וויל אינ ניקט
טעאן אונד וויל ביי גוטע צייט מרבטן וואש זיך ווער פֿר דינן
וועלן איר דא פֿון לעבן אונ דר רוא לערנן קאנשט דך ביי הש״י
בעטן ער זאל נר אונז גונד לאזן מיט אונזרי קינדר זיא הט
אלר הנד מרביות גטאן ווען גוואשין קינדר בעט גווערט פֿון אלי
דינגען וואר מיר ניקש צו שולצט גווען דיא צייט האבן מיר עז
גטרן פֿר גוזין צווייל זיא ווער איין גרושי לרחיקות : איין אמל צו
פסח איז א״ה אשה כהן צוגנגן צו איין גרושן עושר אונ גבעטן
ער זאל אים דרויזיג גולדין לייען ער הט גיט פסח צו מאכן
אוך קיין מלבוש מן צו ציהן ער וויל אים בשור בצאלן דר עושר
האט אים גליגן דש געלט אזי די צייט אבר איז געקומן האט דר
א״ה אמן ניט קענן בצאלן דען וואש דש ווייב פֿר דינט האט
האבן זי גבראוכט אזוי שעה צו עשן דא האט דר עושר דען ר׳
אשה נעביך לאזן תפֿסן אונ הט ווייב דעם זער פֿון איר אמן גנעחן
דא האט זי נעביך וועלן אזר מרבטן אום צו פֿר דינן איר אמן
אויס צו לייזן עש איז אבר ניט איין גלונגן דא הט זיא שאנץ אונ
נאכט גוויינט איין אמל הט זיך גטראפֿן דש זי האט געהאט
פֿיל וועש צו וואשין דא גינג זי צום (ים) מיט די וועש וואשן אונד
מיט צווייא קינדר גנאבן אפֿטונג אויך דר ווענט אין דעם קאם
איין גרויש שיף אן צו פֿארן דא הט דר הער פֿון די שיף גזעהן
דז איין היבשה פֿרויא שטין ביי דעם (ים) נאם ער איין קליין
שיפֿל אונ פֿארט צו דר פֿרויא אונ פֿרעגט זי גאנץ פֿריינטליך
מן גנייגט אונ גפֿרעגט יונגי פֿרויא וועלט איר מיר איין מאל
העלדר וואשן איך וויל אייך גערן בצאלן זי וואר צו פֿרידן דא
גזאגט

גזאגט ער איר די העמדר זי וואלט זי טאן פֿון דעם שיפֿר דא
גריזפט דר שיפֿר זי אן אונ שלעפט זי אין זיין
שיפֿל אריין אונ פֿארט מיט איר צו דר גרושי שיף זא באלד זיא
אריין קאם פֿארן זי פֿארט די צווי קינדר הבן גזעהן דש אן
מיטי מוטר מיט גוואלט אוועק גנומן הט הבן זי גוויינט אונד
גשריגן מוטר מוטר ליבה מוטר וואש זאלן מיר טאן מיר אונ הונגרי
נעבעך די קינדר זיין גלאפֿן אין דר תפֿיסה צו הירן פֿאטר זיא
פֿר צילט עש אים גגנגן איז איר מוטר ער וואר זער דר שראקן
אונ פֿאנג אן צו וויינן אונ זאגט (רבון העולמים) דר בארמ
הערציג דיך איבר אונזר עלענטן שטאנד לאז אונז ניט אין זעלכי שאנד
אונד צרות שטעקן בליבן אונז אין הילף דז זיא ריינן צו רוק קומן זאל
אונ דז איך ניט הונגרן זאלן שטערבן מיט די ארמי קינדר אונ
הקב״ה מיט זיין בארמהערציגקייט הט זיין תפֿלה דר הערט
אונד הט דעם עושר אין זיין זין גגעבן וואש זאל איך מיט דעם
ארמן אומן פֿאנגן זאל איך אים זיצן לאזן או מיך אים מיט זייני
קינדר אויס הלטן איז בעסר ווען איך אים מוחל זיין לאז קאן ער זיך
מיט זיינה קינדר דר נערן ווי נון דר עושר ר׳ אשה אויס דר
תפֿיסה קאם גדאכט ער וואש פֿאנג איך אן יעצונד דר נערן קאן
איך איך נים היר צו לאנד איך וויל אין אנדר לאנד פֿארן
פֿילייכט הב איך איין בעסר מזל אונ איז גגנגן אין ים שפאצירן
איז גרושי צרה אין דעם איז איין גרושי שיף צו פֿארן קומן אונ
הבן איין גאנקרט אן דער יבשה דא פֿרעגט ר׳ אשה כהן דעם
הער פֿון דר שיף וואהין ווער ער פֿארט ער זאגט נאך וועניציא דיאם
פֿרעגט אים ר׳ אשה וועלט איר איך מיט נעמן ער זאגט פֿר דר
בצאלונג נים איך מיט שון איט דא פֿר קויפֿט ער אלי זייני זאכן
אונד ברענגט צו זאמן אכט גולדן ער נעם זייני קינדרלך אונד
גינג צום שיף אמן אונד זאגט הער איך הב ניקש אלז אין איין
פֿר מעגין קאנט איר איך פֿר דינן געלט מיט נעמן וועלן רעד
אונדרי צאל מיילט גאט דא זאגט דר שיף אמן ליבר יוד גייט אין
די שיף מיט אייער קינדר איך פֿר לאנג קיין געלט אונד וויל אייך
נאך מיט די קינדר צו עשן געבן ענדליך זי פֿארן אין דש גרושי
אער

אבער אלבט טאג. דורך בקואן זי איין שטורם ווינד עס האט דאס
שיף אוף אזו פיר זייטן אן גיגרייפן זי הבן גמיינט זי זיין שון
פר זונקין. דר שיף הער זאגט צו דעם יונגן ער זאל לאנגמס בעטן
פייוויילט אבעלט ער זי דר הערן אונ העלפן אוט דר גרוסי
נוט ער אבר טשרק בעטן. כט האט אבר ניקס געהאלפן דר ווינט
האט די שיף אן איין פעלזן אן געשלאגן. די שיף איז צו בראכן
גוואָרן אין הונדרט שטוק אונ אלן אוף די שיף איז דר טרונקן
איט אלי סחורות. הש"י האט דעם רבי אשה צו גשיקט איין
שטיק ברעט פון דיזר שיף. אונ דר ווינט עט איהם גטריבן אוף
דריי הונדרט אייל אן איין גרויסן ברג אין דר (מדבר) עז וואר
יוסט ביי נכט. עס וואר זייער פינסטער. די קינדר האט הש"י אך
געהאפן אונד דר האלטן ביי לעבן. זי זיין אויך געשוואמין אוף
איין ברעט עטליכי הונדרט אייל. אונ זענן געקואן ניס ווייט אין
איין גרויט אקום. דא הבן זי געשריגן אום איין גמטש אוף הילף
דא האט עט איין שיף אמן דר הערט. אונ האט זיך אין איין
קליין שיפל געזעצט אונד איז נאך זי גפארן. אונ זי גריבלט אוה
נעם זי אין זיין שיף. אונד פארט פורט. די קינדר וואָרן
געשטרבן ער האט זי גהאט צו איינטרן דז ער איר לעבן האט דר
הלטן דר שיף אמן האט די קינדר אוך גלוגן אונד זי געהאלטן
פר זייני שיף קנעכט. די קינדר הבן געמיינט איר פאטר איז דר
טרונקן. אונד דר פאטר האט גמיינט די קינדר זיין דר טרונקן
ווי עט איז טאג גוואָרן איז דער ר' אשה דעם ברג אוף געקראכן
ער האט פר איינט איין הויז. אודר איין דארף צו זעהן. האט ער
קענט צו ווייטן קואן איז לבד ניקט צו זעהן געווען אז ים ומדבר
אונד חיות רעות דא הבן אים דר זעהן די ווילדי לייבן אונד
בערן אונ הבן וועלן אוף איהם צו לויפן איהם צו רייסן. דא איז ער
ווידר דען בערג אראונטר אונ האט זיך אן גק פון ים ביז אן וואז
אכיין נגנגן זא זיין די ווילדי חיות אב געווילכן. אונ הבן איהם
ניקט קענן טאן. דא האט געבעך רבי אשה אן גפאנגן תפלה צו
טאן איט טרערן (מנא הטעם) איך ביט דיך געטיגר גאט העלף
איר אוט דיזר נוט. דז איך ניס אין הונגר שטרבן זאל. אונ די חיות

רעות אונדר די פיס. זאלן איך פרעסן העלף איר ווידר צו אענטשן
איז דען איין שטערן אזו פינסטער דש ער קיין ליכט פון זיך טיין
ווי איך הב גנוג צרות דר לעבט. אייןצריקות איז מעק איינה
צווי שטעפוך זיין דר טרונקן. קאן דען נאך עק. וואש ער גר
דורך שטין ליבר גאט. דו האסט דאך (יונה הנביא) געהאלפן
דר איז נאך טיפר גשטעקט בייא דיר. איז די הילף גלן גריגנ
איט די ריד גינג ער אן די זייטן פון ים. איין האלבן טאג רייז
קאם ער אן איין במקום המרן בוים דר ביי וואר איין טינר קוואל
ברונן דא קאם אוף איהם. איין גרושי שאהה. אין זייני גרעטשי
צרות זעזט ער זיך עשן אונ טרינקן. ער ליגט זיך שלאפן וועגן
גרושי זארג אונ אידיקייט. ניס ווייט דר פון וואר איין גרושר
גרונד צווישן צווי גרושי בערג. דא הבן זיך אוף געהאלטן ווילדי
לייט אין די לעבר פון די בערג. נאך איטאג זיין די ווילדי לייט
אוט גגנגן איר שפייז צו זוכן פייגן קעסטן אונ באקסהארן די
ווילדי לייט קואט אוטש געפער הין. וואו דר ר' אשה גשלאפן האט
זי פר וואונדרן זיך זער וואו דא איין אענטש אהער קואט זי הבן
אן געהובן צו פייפן דא זענן אהער געקואן פיל טויזנט ווילדי לייט
אוך צו זעהן דעם אענטש דורך דעם גרושן גברום איז דר ר' אשה
פהן מנטשואכט אונד זער דר שראקן. אונד אין זיין הערצן גאט
אן גבעטן איהם צו בהיטן פר די ווילדי לייט. זי הבן וועלן אוף
איהם צו שפרינגן אונד צו רייסן. אבר איין טייל הבן גזאגט איר
אוזן עס אונזר קיניג. אעלדן זי לאזן אום קיניג. ער קאם אהער
צו זעהן דעם אענטשן דעם קיניג זיין טאכטר קאם איט צו לאפן
שפראך דר קיניג. אען זאל איהם די קליידר פון ליב רייסן אונד
איין שפערן אין איין לאך. אונ וואל איט צוקר אונ אאנדלן אוט
שטאפנדט ער זאל טויגליך זיין פר דעם קיניג צו עשן. זי שפריגן
אוף איהם אונ רייסן זייני קליידר הרונטר. דא שטונד ער גלך
נאקיט דען קיניג זיין טאכטר בטרכט זיך דענשטען וויטן לייב
אונד זייבר פייני האר. די ווילדי לייט זיינן גאר פר וואקסן איט
האר. האט זי גבעטן איהרן פאטר ער זאל איהר דעם אענטש
שענקן זי וויל איהם נעאן פר איין אאן. דר קיניג האט לנג ניט

געוואלט זי הט זא לנג געבעטן ביז דר קינג צו פרידן וואר זי
נעם אים גלייך ביי זיין הנט אונ פירט אים אין איר לאנד אריין
ער הט אבר ניט גוויסט וואס זי הבן וויל ער הט איר שפראך
ניט פר שטנדן דא הט אים דר קינג גוויזן וואס איר בגער איז
נון וואו הט ער זאלן טאן זיין לעבן צו בהאלטן איז ער ביי איר
געלעגן אונד הבן געלעבט ווי אמן אונד וייב נאך דעם הט אים
דר קינג גזאגט צו איין פיך הערטן דען זי הבן גהאט פיל
פיך אונ הבן קייני לעבדיג געפרעסן ביז איינר איז געפיגרט •
בקיצר ער הט דז פיך גהיט ביי דעם אער איין אמאל הט ער
די פיך אהיים געטריבן הט זי איר ווסט וועלן הבן אבר דא
גוטר ר' אשה איז ניט גלייך ארויז הר צו געווען איז זי זער ברוגז
געווארן אונד הט אים וועלן צו רייסן אונ אוך עסן דען די ווילדה
וויבר זענן ערגר אז די אער דא הט ער איר וועלן אויזטאן אונ
אז גלייך ווידר איט זיין פיך אהויז פר טראכט ווי ער קאם
נאהנט אן אער דא זעצט ער זיך אויף איין קליין בערגל אונ
וויינט אונ טוט תפלה הואל עלטיגר גאט ווייז איר אוהל וואז איך
דא טאן ווער אוב טון איך בין פר זיכרט געוועזן עז ווערט איר
הינטן נאך געלאפן אויין איך ווייט וואל וואס דא הויזט חנט נאך
דש איז נאך איין טוט פר געב איר אייני זינד ער נעם זיך איין
צו וויך נאך דעם אער אונ וויל זיך דר טרענקן קאם אים פר אונ
וועןן איינר געזאגט העט דו ווערשט ביי גאט קיין גנאד ער
ווער זיך צו לעבר אויה איז ניא צו רוק אן דיין ברג וואו דו ביסט
געזעסן אונ גראב איין איל טיף ווערשטו געפינדן איין אייזרנק קסטן
איט גאלד אונ דיאמנטין וואס קיין שאן הט ער גינג צו רוק אונ
הט געגראבן אונ דש אולר געפונדן ער איז אבר זער דר טראקן
אונ ווידר איין פרייד גהאט אונ דענק איט זיך צו לעבן ווי איך דז
געבראכט הב הב איך עס ניט גהאט יעצט הב איך עס וואס זאל
איך דר איט טאן ביי די ווילדה לייט ווי ער אזו זיצט אין געדאנקן
קאם צו פארן אייני שיף ער טרייאט איט העלטר שטים מיר
הערן אונס געאטט וויל העלפט איר דא אוועק פון די ווילדי לייט.
הבן אים דר הערט אונ זיינן געשפרונגן אין איין קליין שיפל

אונ פרעגן אים ווי ער דא אהער קומט ער גאב אים אנטווארט
יעלנד איז קיינר ניט פיל צו דר ... נור דז אידר וועק קאם איך
וויל איידסטו אלז דר צייגן איך ביט אך הב היר שטין איין קיסטן
ביטאט איר. אים אין אייער שיף ידוויל איך גערן בצאלן די שיף
די קנעכט כעאן דעם קיסטן אונ טראגן אים אין די שיף אונ דר
גוטר ר' אשה קאם אוך אין דר גרויסי שיף אונ פארן פארט ניט
ווייט דר פון שטונד איין קלייני ווילדר יונג הט געזעהן ווי איגנטן
קומן אן צו פארן אונ וואס דא גשיפט דא לופט ער צו די קיניגן
אונ זאגט איר וואס ער געזעהן הט דרויף קאם די קיניגן איט
עטליכי ווילדי לייט אונ זי נאמן איט איר קליין קינד וואס איז איט אים
גהאט הט צו דעם אער ווי די שיף קנעכט געזעהן הבן דא וויל די
לייט קומן הבן זי גלייך פון לנד געשוסן אונ זיינן טיף אין אער
אריין געפארן די קיניגן שטונד אן באטן זי רופט ער זאל צו רוק
קומן ער גאב צו אנטווארט איך בין דיר ניט אידדנק גאט דז
איך בין דיינר גלאזן ווי זי געזעהן הט ער וויל ניט צו רוק דא הט זי
דש ווילדי קינד גנומן אונ הט עס צו דר ערד געשמיסן אונ איט איר
פוס אויף אים געטרעטן אונ ביי דעם אנדרן פוס אן גנומן אונ פון
אנדר גריסן אונ דש האלב קינד אויף געפרעסן פר גרויז צארן אונ
די אנדרי העלפט הט זי אים נאך געווארפן אין אצהר איין אונטר
דעם זיין פיל טויזנט ווילדה איגנטן צו לואם געקומן אונ הבן
שטיינר די צעטער וואל זיין נאך געווארפן וואל אויף איין העלבי
מייל אבר זי הבן די שיף ניט גטראפן דא הבן זי געזעהן זי
דערפלטן ניקש אזו זיינן זי צו רוק געלאפן דא איז דר גוטר ר' אשה
איט זיין קיסטן גלוקליך געווארן אונ איז איט די גרויסי שיף פארט
געפארן זי פרעגן אים ווי ער צו די ווילדי לייט געקומן איז ער פר
צאלט איהנן אלי זייני געשיכטן דז די לייט הבן אזן ווייכן אונ גהוס
ער בארמט איבר איט גהאט זי הבן אים גשענקט קליידר אן
צו טאן ווער נאקט אונ בלוס ווי איין ווילדר איט. אונ קיין געלט
הט ער ניט גוואלט כעאן ווי זי לויי אמנות אויף דעם אער
געפארן זיינן דא זיינן זי געקומן אין איין גרויס אקום הט געווינט
איין גרויס אעכטיגר פירשט דש לנד ווער זעהר גרויס ער הז

אויך פֿיל יהודים אונטר זיך גהאט איבר אלז אלפֿינג טויזנט הויז
געזעצט ווי זי אן לאנד אן גלאנגט זיין . דא האט זיך ר' אשה
בדענקט קינדר אן טאג איינגסטר אונ לו די אנדרי לייט אונ האט
דען קיסטן לאזן טראגן אין אײן גרוש ווירטהויז דא האבן קײנה
בלאלינג פֿון דעם גמאך עז האט אבר קײנר גווישט וואז אין דען
קיסטן איז . ווי דר ר' אשה אין ווירטהויז גקומן איז האט ער זיך
גזוכן אײן לאר איט אײן גוט בעט דר . ער זיך האט קעגן אונ
רוען ער האט זיך אוך לאזן קוויילן אונ אוף ווערטן אונ האט זיך
גמאך לו די יהודים בגעבן אונ טאג אונ נאכט גווערנט אבר דאך
אין טרנאריקוס גלעבט ווען ער אן זיין ווייב אונ קינדר האט
גדאכט . כו וויל אוך אן היבן פֿון דעם פֿירשטן דינג דאז לאנד
ג. ערט האט דר הוט גהאט לייט זן די האבן אוחאה גהאלטין
איבר דעם איגר אונ הבן פֿיל לענדר בלאגגנירט פֿירשט אונז
גשטארבן די לאנדש הערן האבן גטריבן נאך די לייט זן זאל אין
אחייט קומן אייר פֿאטר איז גשטארבן זאל זיין אחייט קומן אונ
אייר פֿאטר זאהר בטרויארט אבר די לייט בדירך האבן אײנג..
גרוזי שטרייט גהאט ווגין דער רעגירונג אונ האבן זיך יט
גקענגט פֿר גווייכן דא איז בייא זי גבליבן ווילן דז לנד פֿר קומן
אונ דאז גגוט איט אנדר טיילן ווייל זי אנדר אירטן פֿיל לענדר
האבן גנומן גהאט דר.יך האבן זי לאנדורך דען גנאלין לאנד איט
הער טויקן איז טובלצירן ווער דז גנצי לנד ווייל קאפֿן ער אונג
ווען ער וויל ווענער כר קאנבלאנגר זאל זיך איגלודרא דר ר'
אשה דיזו פֿר גואי האט דענקט ער פֿלייכט הוט איר גאט דז
אונר לו גשוקט דז הידריז לאנד זאל קענן קויפֿן ער ליגט זיך ווידר
אן אונ גיט לו דאז לוייא יונגי פֿירשטן ער לאזט זיך אורדין אונ
קואט גלייך פֿאר אים פֿראגן אים וואז זיי בגער ווער ער גאב לו
אנטווארט נאך דעם עז איז טובלצירט ווערדן גיאלן הויז לאנד
לו היהרן קאלין פֿר קויפֿין דר הער . אגלודט ער זיך פֿר איי
ווירקליכן קאפֿר זי געבן לו אנטווארט וואז אייגר ווער . דר עז
וויל אונ קאן וואלינזאת גלייך איין המכרל טויזן זאל אן רטיקן ניכט
לאנג אונ .. גם דען המכרל כר ר' אשה קויפֿט די גאנצי לאנד . דע

לאהוט

לאהוט עז איז אין לייטר גאלד אונ' אבנים טובות אונ בלייבט
אים נאך דאזו זא פֿיל איבריג זי איבר געבן אים דז לאנד זאאט
פֿרווהייטן אונ' אלין אים לו איין פֿירשט איבר דז גאנצי לאנד וי
ליגט אב פֿון איר היפש גבוטט טאם אונ דר גוטר אשה ליגט
אויין אין טאם ער בקאם אזא גלייך פֿיל ברו. טי אונ' דז גאנצי
לאנד טווערן אים לו דער הולדונג ער טראקטירט אנט שפייז
פֿיל גרושי אונ גאונץ הערן ער גאב פֿיל אם אמז ווער עז ניטיג
האט אונ ווער זער פֿריליך אונ לוסטיג ווען ער אבר זיך בזינט אן
ווייב אונ קינדר ווער ער אז לייט ווי איין אונגינגר אענטש נאך דיזן
קאאן לו אים די פֿארנעהאי לאנדס הערן אונ טראגן אים פֿר דז
ער הייראטין זאל דאמיט דז ער אין בקומן . אעבט אום דז
דיזו לנד ניכט פֿר פֿרעאט ווערדן זאל ער גאב לו אנטווארט ער
עטולי יאר אקדיזן שטאנד בלייבן . נאך דר לייט וויל ער זיך לו
עטוואז ענטשלינו דא נון די לייט דריי יאר פֿר בייא ווארן ווי ער
אין זיינשנוך ליאר לאנג טרויאט אים דז זיין ווייב אונ קינדר קואן
לו פֿארן אוף דעם אער אונ ווי ער אנטוואכט דא פֿר וואונדרט
ער זיך זייער איבר דעם זעלזאאין טרוים . אונ דענקט בייא זיך
אט דען דש איגלוך זיין לו גלובן וויל אבר פֿון אלאעכטיגן גאט
אלז איגלודאיז אונ זיין קאן איך דענק וואט איר זעלבשט פאסירט
איז אונ ער הט דאך זיין לעבן ער הולטן אונ לו דיזן שטאנד גקואן
אול דאן בפֿעלט ער אזוא גלייך אוף אלי עקין לאז זייטן לו וואטר
אונר לו לאנד זא וויט זיין לנד גרייכט . דז מאן איין שיף איט
פֿרעאדי לייט אן קואן זאלט טרט אז אן גנאעלט אונ פֿר אים קואן
אז אין אויג.ט . זעלששט איר לייט דריי אאנהייט איז דיזט אלי
גטעהן : מאאל ווער איין גווטר טיף אן בייא דען פֿירשטן דא
פֿרעגט ער אים ווער ער ווער אונ וואז פֿר לייט אונ בדינטן ער
בייא זיך הט . דר טוך אן גאב לו אנטווארט . איך הב קיין
עאדן אנטנטן בייא איר זונדר איין גווזי פֿרוי . די ווער בייא
ער אול אייני קנעכט איך העט זי לענגשט גערן פֿר אין איינגט
זיב גנוא.בייא א ר לו טלופֿן . זי ניים איבר איין אויז רעטניש
יר דיזו גיט דר רמטין קאן בייא דען זעלבן טלאפֿט זי ניכט איך

אבר

אבר קאן דיזעז ניט דר ראטן דר פירשט גבישט אזא גלייך
דיזי פרוי צו דעם טאביל אהער צו ברענגן. זי קאם צו דעם
פירשטן אבר זי וואר גנץ טרויאריג די טרערן ליפן איבר די
קין באקין הרונטר דר פירשט זאגט יונגי פרוי זאלט הער נעבן
דר טאביל טרעט אייך ניט וויל מייער אונדר ביי זאלט אבר די
פרויא שפראך איך קאן וועדר עסין נאך טרינקן איין טרויריקייט
אונ' יאמר איז גאר צו גרוס איך אוז שטרבן ווען איך איך דער
אמן טוט וואס איר אינז אלז צו גקוואן זאגט דר פירשט איר זייט
ניכט צו ער בראן. מיר האבט איין דייכן אמן דאך ווען אייך
אייער אמן ניכט אנשטענדיג איזט זא וויל איך אייך נאן צו איין
אנ' וויל אייך בקליידן אונ' גוטה שפייז געבן וואן איר אייער אמן
איין ווילן ניכט טאן וואלט: ווי זי הערט פאן דעם פירשטן דיזה
ריד פאנגט זי אן גנעדיגר פירשט ער איז ניכט איין אמן ער הט
איך איט אלי גוואלט גנאמן איינע טאך אין צו קונסטאנטינאפל
איין אמן איז איין ראבינר ער הייסט ר' אשה כהן דעם הב איך
צו רוק אונן לאזן איט איידי צוויי ליבי זון. גאט זאל זיך איבר
איר אונ' איבר זי די בראן ווי דר פירשט פון איר דז גהערט הט
זא הט ער זיך גנץ ענטזעצט אונ' ביי זיך גדאכט איזט דאן
איין וויב איך ער דיך ניט דא זאגט ער צו איר וואס זאגט
איר אייך זא פרום שטעלן איר הט דאך גזאגט ווער אייער
רעטכט דר ראטין ערט דא וואלט איר ביי דעם זעלבן זואה
פאנגט זי אן דז איז וואר איך ווייס גוויס עס קאן ניאמנד דר ראטן
אויבר איינן דרקווייכר אמן זאגט דר פירשט זאגט איר עז פייליכט
קענט איך עס דר ראטן פאנגט זי אן אלו לאכן אונ' זאגט עז וואר
מאהל איינוינג פרוי זי אמר אזו שיינדז איר גלייכן אינדר וועלט
ניט צו פינדן זי הט קיין העמד נאך פים זי הט קליידר אונ'
אונדר וועלט ניט גאלט קאנן ווערן איט צו טאהני אונן קאן אונזי
זעהן איט אפני אונגקאן אן זי ניאר אער זעהן. פאנגט די
פ הטט אן ווען איך קאטט עס דר ראטן ווערט זי איר אז בקענט
שווערט זי ביי גאט ווען איך איר די אוט זאגנג זאגט ווער איי
איך די וואורהייט בקענן זאגט דר פירשט דט איז נאי מיינער

איט

איט צו גטאהני אונן ווען דר אוענט אפט קינן אטן אלז זעהן
וועגאן אוך וואכט זיכט אן גאר ניקט איבר זי דר טרעקט זער
זיריישט זיך איר אוך פון גזיכט הרונטר אונ' זעהט ווי דר
פירשט אייני וואדיל אין זיין גזיכט ביי דעם ליגן אונ' האט
טטיין דא דר קעניזי דעם פירשטן דז ער איר ווירקליכר אמנאיג
איז די האטט דעם אויט רעט גטראפן דו בישט אוך ווירקליכר
אמן איט גנעדיג זי ווערן אוך די וואהרהייט בקענן: דר
פאנגט אן זער היים צו גריינן אונ' שפראך ליבר גאט
ווי לנג בין איך פון דיר פר לאזן גוועזן: ווי דר טייך אמן האט
גזעהן דז דט וויב דען פירשטן זיין ווירקליכי ליבשטי איז וואר
ער טסרק דר טראקן דר פירשט זאגט צו איס דו לוזר אמן איך
זיך די דר טרעקנכושט דו ווייסט ביי דיר וואס דו גטאן האטט
ער לים גלייך דעם טיער טליסן הענט אונ' פים אונ' אין ערעסט
זאל זיין ליב וויב אבר לאזט ער פראפר ווי עז גבירט קליידן ער
לאזט אוך איין גרוטן אמאל זייט אן ריכטן אלז ווען ער איט איר
אוך ניימ חתונה זאלט הבן אונ' לאדט אין אלי דמטי וואכהיגי
קהלה ודינה זאט איהר ורב זי אלן זיך זער לוסטיג דר פירשט
וואר אין זיין לעב נייט נאך ניאל איז לוסטיג גוועזן זי הבן יעדר
פר נילט וואס איהגן צו גקוואן אונ' ווידר פארנאיז די לוסטברקייט
הט גטרווירט דריי טעג: נאך דיזן אוך דר טייך אמן פר דעם
פירשט פאר גבראכט ווארדן זיינם אורטל אוט צו שפרעכן. דא
פאנגט דר פירשט אן דו ווערטט וואל ווערט דט אען דיר דיין
לעבן גלייך נעאן זאל אוך די גוואלטיטעט וואס דו גטאן האטט ביי
דר טטאט קאנסטנטינאפל ווייל אבר איין ליבט וויב איר גזאגט
הט דז דו זי ניט איט גוואלט האטט גלוואגן אלז דעם ווירט
דיר דיין לעבן גשענקט אבר זיינגעלט זאט זיינטיך נאם ער איס
אזו אוועק אונ' יאגט איס אויט זיינלנד ארויס נון לעבט דר פירשט
איט זיין ליבט וויב זער וואל גאיט איט לויטר לוסטברקייט אונ'
פר גניגן אבר ווען זי דענקן אן אירי ליבי צוויי קינדר ווארן זי זער
בטריבט אונ' פר בריינגן אזו אירי צייט אבט אואהייט עז קאם

מאם

זאל ווידר מײנה גרוטי טיר אן צו פאר ריזי וואל [illegible] גאך
שכינה דאש אוגט דיא טיך פר ביי פארלאפר דר מיגל קולמרי בײ
דר הויבט שטאט טארטי אונ וואלטן מיהרן אויס אב פיהרן ד[..]
אויטנר קאן אבר פונאינן ניקט גפאן ער אונ זי צו פאר אונאנדרן
ביי דען פירשט מן ווער יוסט איטאנ ווי ער אין דיזן טיך אין
אעלדט דאש בפעלט דר פירשט אלזוא גלאך אים הער צו ברענגן
דר טיפר לינגט זיך זיבר אן אונ וואלט אוך דר טיך שטיינן צום
פירשטן צו ווערט איין גרוטי רעואר אונדי טיך דר הער פראגט
ווי עס ביימט גיבט עז ווערט איהם גזאגט דז איינר פון די פר
געאסטי ברינעאינט אטר גפאלן ווער דז וואר יוסט דען פירשט
גפאלן דר טיך אײנסטר וואר אין אויר גטוויריקייט אונ איז
אײן גשפרינגן אונ איט די הילך גמאט אין די טיך זיך ארײן
גבראכט אים פילי רעטונג אים זיין לעבן ער הלטן דריבר וואר
ער צום פירשטן צו דר טאבל נילט קואן אונ דר פירשט וואר פולר
לארן דארריבר בפעלט צו דר גלייך דען טיפר צו זעלינגן אונ אין
ארפאט צו זעלין דר טיך אמן ביסט אפן זאל אים נור פאר דיס
פירשטן פאר לאזן ער וויל זיך עקסקווירן אפן לאזט אים פאר
קואן ער זאגט עז וואר אים איינר פון זייני גכטי אין קנעכט אונ
שאטר גפאלן דאש הב איך זעלבסטן נאך אים אונ טויאן צו דר
הלטן הרויך זאגט דר פירשט דו הסט יוא איבר קנעכט ווארוס
זיין דייני קנעכט נילט אײן גשפרונגן דאש פאנגט דר טיך אן
אן גנעדיגסטר פירשט עס איז טון זיבנצעהן יאר פר לאפן אין
אאנהיים אוינגוסטי דאש פאהרי איך אויך דט אפר אונ וואר יוסט
גגן פריא אהרגן דאש הער איך אין יעאריך גשריי הוך דש
ווער בין איך גלייך אויט אין קליינט טיפל נאך גפארן דאש בקאם
איך צווייא זייני קינדר די ווארן גזעסן אוף איין שטוק ברעט
איך בקאם זי גליקליך אונ בראכט זי איינר טיך זי ווארן טי
האלבר טאט איך הב זי גאינטרט אונ צו רעכט גבראכט אונ זי
אויך ער צוגן פאר אייני אייגני טיך קנעכט אונ זא ווייט דז איך
זי ערצבירט האב זייני זי אייני גטרײנסטי אונ זער פרום אין

אלזו

[illegible] אויך זי וו[..] אײני קינדר ווער דר [..] בין איך זאלבי
אין וואסר גשפרונגן [..] לעבן צו ער האבן דאש זאגט דר פירשט
איך זיס [..] צו כיס ביז דיזי צווייא טרייאן קנעכט היר זיין אונ
אפן טיהט צווייא בר יעני נאך די צווייא קנעכט זי זאלן צו דר
טאבל קואן ווי זי צום פירשטן קואן [..] אויך אירי קניא אונ
שטראלן גנעדיגר פירשט איר זיין לאנג[..] עהר ניכט ווערט אן
זאלכי האלי טאבל צו שפייזן דר זאגט זיא זאלן זיך נאר זעצן עס
ווערט אלז גוט ווערן דא אונן זיא זיך זעצן זאגט דען איך אין
איבר די טאבל דר פראגט דר פירשט די צווי קנעכט אוב דר
טיך אמן ווער מיר פאטר זי גאבן צו אנטווארט איר זיין [..] ברידר
פון קיסטענטינאפל אונזר הער פאטר האט גהייסן דר הויך
גלעהרנטר פירשטר אונ אונזרי אמר האט גהייס דיזע
ער וועלטי רחל אונזר מוטר איז פון אין זין טיך אמן איט גוואלט
אוועק גפירט ווארדן אויך דען ווער דא הט אונז אונזר פאטר
עבן אן אין טיך איט גנומן דא איז די טיך גבראכן דר איז אנ
דר טרינקן - אים האט אונזרן פאטר אונ
האט אונז ער האלטן דרייא טאג אונ צווייא נאכט
ביז איר זיין גשוואומן פר דר שטאט אונ אונזר הער פאטר וואר
בקואן האט דאש זיין איר ביז אויך דען היינטיגן טאג בייא אים
גור ווי עז איט אונזרן רעכטן פאטר בסטיט קאן איר ניט ווישן
דא דר פירשט דיזז גהערט האט שטיט ער אויך פון טיש איט
זיין ווייב אונ פאלן אויף די צווייא קינדר אונ פאנגן אן פר פריידן
צו ווינן אונ שפרעכן גאט זייא עז גדאנקט אונ גלויבט דאז ער
אונז אלי צו אונז אם גבראכט האט איר זייט אונזר פאטר אונ מוטר
אלי די הערן וואז אן דען טיש זיין גזעסן האבן אויך איט ווינן
עז וואר דר נאך איין גרוטה פרייד הירויך איט דר פירשט
צווייא קינדר וואול בקליידן אין לייטר סאמיט אונ זיידן ער לים זי
אויך צווייא פפערד זעצן אונ דארך דר גאנצי שטאט רייטן אונ
אויז רופן דאז דיזה צווייא יונגי קנאבן זיינן דעם פירשטן זיינ[..]

אירקיים

1 OCT 1928

אין שוני היסטאריע

ווארקליכי קינדר די [illegible] גמאכט אונד ערבארמונג [illegible]
גליך הו[illegible] גאר זיין שטאט [illegible] אונד רעגירן גאר
דיזן ווירט [illegible] גוטי אול זיין גשטאנט [illegible]
מוך ער [illegible] אונ קראנקייט גהאבן [illegible] שטערבן
טרויערן גמאכט אונד די דאס טאך [illegible] גרוסי עהר ערלאנגט
ער בקאם גרושי [illegible] אונ זיין גבען דיזן [illegible]
ער בקאם [illegible] זיך [illegible] אונד [illegible] אונ [illegible] ער
[illegible] קינדר [illegible] גהאבן [illegible] זיין [illegible]
[illegible] גוואר [illegible] ווער [illegible]
פירשט [illegible] ווארן [illegible] אונ איז פון [illegible]
[illegible] ווער גמאכן [illegible] גמאכט פון
[illegible] קינדר קינדס קינדר נאך [illegible] טוט [illegible]
קינדר [illegible] אונד [illegible] אונ גאר גליקליך [illegible]
[illegible] זיין [illegible] אונד איז
[illegible] גוואקס [illegible] גליך [illegible]
[illegible] איר [illegible]
בעליבן [illegible] פירן [illegible] אונד
[illegible] אונ [illegible] טוט [illegible]
[illegible] דארף וועלין
[illegible] זאגן
[illegible] אמן :

ת ו ש ל ב ע